

Mezinárodní dopravní právo

Filip Křepelka

3. lekce

cesta, provoz, personál, dopravní prostředky

Povaha právní úpravy

- Veřejné právo – správní právo.
- Imperativní normy.
- Jejich prosazování prostřednictvím:
 - - stanovení požadavků
 - - předběžné, namátkové kontroly
 - - ověření, licence, autorizace
 - - postihování porušení správními sankcemi
 - - v případě nehody s nežádoucími následky povinnost náhrady škody, trestní odpovědnost.

Cesta I – ráz

- Cestní a silniční doprava – obecně leckde ve sjízdném terénu, ve vyspělých zalidněných zemích ohledy na bezpečnost, obtěžování, životní prostředí apod.
- Silnice a ulice různých kategorií pro běžný provoz.
- Železniční – kde vedou (sjízdné) koleje příslušné soustavy.
- Letecká – vzdušný prostor, nutnost jeho umělého rozčlenění, ovšem potřeba letiště.
- Říční a jezerní – vesměs pouze úzce vymezené trasy, třeba přístavy.
- Námořní - naopak obecně vesměs celé moře, potřeba přístavy, kanály.

Cesta II – svrchovanost států

- Silniční a železniční doprava – pod svrchovaností států.
- Platí tedy státní právo.
- Přístup však mohou upravovat mezinárodní smlouvy.
- Vzdušný prostor pod svrchovaností států.
- Mezinárodní řeky.
- Širé moře mimo svrchovanost států (svrchovanost nad plavidlem)

Cesta III – údržba a dohled nad ní

- Provozovatel / vlastník cesty? Povinnosti udržovat.
- To si může žádat nějaké financování.
- Často zabezpečuje stát (na všech úrovních, prostřednictvím svých organizací).
- Sledování stavu, hlášení a napravování nedostatků či vad.
- Úřední dohled nad stavem cesty či souvisejících zařízení.
- Dostupnost cesty: veřejné, soukromé.
- Technicko-organizační pravidla pro provoz.

Cesta II – ochrana cesty a provozu

- Státní úsilí a ochrana
- Před narušením: různé krátkodobé stejně jako dlouhodobé fyzické překážky znemožňující užívání.
- Údržba cest.
- Povinnosti majitelů přilehlých pozemků a nemovitostí?
- Přísněji se sledují a postihují taková ohrožení cesty, která mohou ohrozit bezpečnost provozu.

Provoz I – povaha

- Vlastní provoz – různá podoba a míra řízení.
- Cesty a silnice – dle hustoty provozu, vlastní řízení.
- Železnice – vysoká míra uspořádání.
- Letectví – vymezené koridory, přísnější u letišť.
- Říční plavba – plavební dráhy.
- Námořní plavba – vlastní řízení na moři, jen na některých místech řízení provozu, výjimkou průplavy.
- Nejvyšší rychlosti kvůli bezpečnosti?

Provoz II – úprava provozu (značky, signály)

- Sdělení pro řidiče apod.
- Rozdílná očekávání / požadavky: zákazy, příkazy, výstrahy, informace...
- Značky: silniční (dopravní), železniční, letištní, přístavní a říční, námořní (majáky...)
- Stálé / proměnlivé (signály).
- Míra mezinárodní unifikace a harmonizace značek a signálů.
- (souvislost s kvalifikacemi a dopad na jejich použitelnost při mezinárodní dopravě).
- Součást cesty.

Provoz III – činné řízení

- Silniční doprava: obecně neřízená, jízda na dohled, výjimečně kapacitní limity, policejní regulace při mimořádných situacích...
- Železniční: soustavné řízení provozu, plán (grafikon tratě)...
- (odlišnost tramvaje od železnice...)
- Letecká: soustavné řízení letového provozu kvůli kolizím..
- Říční: obecně volné, v některých místech řízený provoz (zdymadla, přístaviště).
- Námořní: jenom některá místa, převzetí plavidla lodivodem...
- Distanční komunikace: bezdrátové spojení s dopravními prostředky, nově též řízení na dálku.

Dopravní prostředky I – vymezení

- Cestná a silniční doprava – (chodci) nemotorová a motorová vozidla.
- Jednotlivé kategorie motorových vozidel z hlediska technického (nikoli ekonomického): bicykly, motocykly, osobní automobily, nákladní automobily, autobusy (různé přechodové kategorie), traktory, všeliká zvláštní vozidla, zemědělské stroje atp.
- Kolejová vozidla příslušného systému – lokomotivy, vagóny.
- Říční a námořní doprava – obdobně plavidla / lodě různých velikostí, nemotorová a motorová.
- Letadla (balóny, rogala) – nemotorová okrajová, motorová...

Dopravní prostředky II – povaha, vývoj

- Technologický vývoj po staletí a desetiletí.
- Pohon, další uspořádání.
- Dobově odpovídající dopravní prostředky.
- Podoby ovládání jednotlivých dopravních prostředků.
- Řidič / pilot / kapitán a další posádka.
- Ovládání na dálku.
- Autonomní dopravní prostředky.

Dopravní prostředky II – dozor

- Technické požadavky na dopravní prostředky odstupňované podle složitosti prostředků rizik vyplývajících z podoby užívání.
- Odstupňovaná pozornost stavu: od žádné až po soustavné nasazení odborníků (dopravní letadla).
- Průběžný dohled nad technickým stavem.
- Příležitostná úřední obhlídka.
- Pravidelné úřední prohlídky (automobily: státní technické kontroly).
- Nezpůsobilost pro provoz: při zjištění závady, možnost rozhodování...

Personál I – vymezení kategorií

- Personál vozidel:
- Posádka letadla, námořní, říční lodi – speciální regulace s ohledem na hodiny, dny, týdny a měsíce odloučení, nutnost nouzového zasahování.
- Ovládání jednotlivých prvků vozidla.
- Řízení vozidla (letadla, plavidla): řidič, strojvedoucí, členění okamžité (kormidelník), všeobecné (kapitán), zvláštní (lodivod).
- Další členové posádky či personálu vozidla.
- Otázka podřízenosti a vlastních řídicích rolí pro jednotlivé záležitosti.

Personál II – zdravotní, bezpečnostní nároky

- Právo (a nad rámec provozovatel) mohou stanovit požadavky.
- Zdravotní stav: dlouhodobý, ale též okamžitý.
- Může být důvodem shledání nezpůsobilosti pro výkon příslušné profese (zejména piloti).
- Vliv alkoholu, drog, léčiv..., přísné sledování (včetně lhůty předem), kdykoli možné kontroly.
- Možný zákaz řízení a další práce v dopravě – správní, trestní (též ve vazbě na zaviněné nehody...) s dopady na zaměstnanecké vztahy.
-

Personál III – kvalifikační nároky

- Znalosti a dovednosti týkající se cesty, provozu (značky a signály, řízení), dopravního prostředku, role jednotlivých
- Získávání kvalifikací: výcvik
- Ověřování kvalifikací: různé zkoušky a testy.
- Soustavné vzdělávání, znalost změn pravidel a skutečností.
- Přezkušování. Možnost nařízení doškolení.
- Možnost záповědi pro ukázání neznalostí s ohledem

Další osoby na palubě (nejen cestující)

- Cestující, spolucestující
- Přítomnost dalších osob: státní dohled, bezpečnost...
- Kapacita
- Pravidla pro chování těchto osob kvůli bezpečnosti.
- Ochrana těchto osob, vztah vůči provozovateli / řidiči...
- Evidence těchto osob.
- Vyloučené kategorie osob (bezpečnostní, zdravotní důvody)
- Černý pasažér?

Náklad na palubě

- Úprava hmotnosti.
- Maximální zatížení.
- Bezpečnost nákladu.
- Vyloučené předměty z důvodu bezpečnosti.
- Evidence nákladu.
- Kontrola nákladu.
- Nyní neřešíme přepravní vztahy.